

Bouwsteen Ambitie Vaarrecreatie

Holwerd aan Zee

Stenden

Colofon	
Deze publicatie is opgesteld door het European Tourism Futures Institute van NHL Stenden University of Applied Sciences.	
Copyright © 2021, European Tourism Futures Institute	
Overname van informatie uit deze publicatie is toegestaan, mits bronvermelding.	
Bij het samenstellen van dit rapport is de grootste zorgvuldigheid betracht.	
Het European Tourism Futures Institute is echter niet aansprakelijk voor enige direct of indirecte schade als gevolg van de aangeboden informatie uit deze publicatie.	
ISSN: 2212-9804	
Contact bij het ETFI:	
Jasper Heslinga	
jasper.heslinga@nhlstenden.com	
Voor meer informatie:	
European Tourism Futures Institute	
Telefoon: +31 (0) 58 244 192	
E-mail: etfi@nhlstenden.com	
Website: www.etfi.nl	

Inhoudsopgave

Colofon	
Inhoudsopgave	
1. Aanleiding	2
2. Doelstelling	2
3. Werkwijze	3
4. Trend & ontwikkelingen in de vaarrecreatie	4
5. Mogelijke ambities vaarrecreatie Holwerd aan Zee	6
6. Ambities vertaald in verschillende niveaus	8
7. Maatvoering schepen vanat het Was	10
8. Toelichting per projectonderdeel	11
Bijlagen	14
Bijlage 1: Gebruikte referenties	14
Bijlage 2: Quickscan literatuur en onderzoek	15
Bijlage 3: Werkwijze, vraagstelling en deelnemerslijst expertsessie	15
Bijlage 4: Uitslagen Mentimeter	18

1. Aanleiding

Na aan lange aanloop van plannen maken, lijkt realisatie van Holwerd aan Zee dichterbij te komen. Met een aan te leggen getijdemeer kan Holwerd interessant worden voor toeristen. In het bijzonder voor vaarrecreanten van zowel Wad als binnenwater. Echter, tot op heden is nog onvoldoende duidelijk welke ambities er nu precies liggen op het gebied van de vaarrecreatie. Dit terwijl er momenteel al wel keuzes gemaakt gaan worden over fysieke ingrepen, bijbehorende maatvoeringen en daarmee gemoeide investeringen en kosten. Denk hierbij aan type sluis, inrichting getijdemeer, aanlegsteigers, voorzieningen, etc.

2. Doelstelling

Het doel van deze bouwsteen is om de ambitie voor de vaarrecreatie binnen het project Holwerd aan Zee helder te krijgen. De bouwsteen geeft richting aan wat wenselijk is qua mogelijkheden en voorzieningen en hoe deze mogelijk te prioriteren. Deze bouwsteen vormt input voor het grotere programma van eisen dat opgesteld gaat worden voor Holwerd aan Zee.

Met deze bouwsteen is geprobeerd antwoorden te vinden op onderstaande vragen:

- Inzichtelijke maken hoe deze vloot er uitziet (boten, ontwikkelingen, voorzieningen, bestedingen, etc.).
- Het kwalitatief en kwantitatief in kaart brengen de behoefte, interesse van de huidige en potentiële vloot die vaart op de Waddenzee ter hoogte van Holwerd.
- Het kwalitatief en kwantitatief in kaart brengen wat de behoefte, interesse van de huidige en potentiële vloot die richting Dokkum vaart, om vanuit Dokkum via de Holwerter Feart naar Holwerd te varen

3. Werkwijze

Hoe tot deze antwoorden te komen? Ten eerste is er een basis gelegd om de context rondom vaarrecreatie te schetsen door te kijken naar het huidige beeld, maar ook naar trends en ontwikkelingen om het toekomstige beeld te kunnen schetsen. Dit is gedaan op basis van een quickscan waar gekeken is naar een breed aantal beschikbare rapporten, documenten, data en andere informatie (zie bijlage 1 voor de volledige lijst). Hoe deze context eruit ziet wordt hier beneden kort omschreven en de achterliggende informatie is te vinden in bijlage 2 (Quickscan Vaarrecreatie rondom Holwerd aan Zee). Ten tweede is er een expertmeeting georganiseerd om gezamenlijk de ambitie nader te bepalen. De groep experts bestond uit o.a. onderzoekers, beleidsmakers en gebruikers. Informatie uit de eerdergenoemde quickscan heeft voor deze sessie als basis gediend, waarna de deelnemers met elkaar in discussie gingen om tot een gezamenlijke ambitie te komen. Achterliggende informatie over de opzet en inhoud van de expertsessie is te vinden in bijlage 3 en 4.

4. Trends & ontwikkelingen in de vaarrecreatie

Om tot een goede afweging te komen bij het bepalen van de vaarrecreatie ambities in Holwerd aan Zee is het van belang om de context te schetsen. Dit geeft inzicht in het huidige beeld van vaarrecreatie rondom Holwerd aan Zee en door naar trends en ontwikkelingen te kijken levert dit ook informatie op over de potentiële vloot. Hier worden de meest belangrijke ontwikkelingen geschetst. Eris gekeken aan enerzijds de Waddenzee en anderzijds Friesland als vaargebied. Een uitgebreid overzicht van deze analyse is te vinden in bijlage 2. Hieronder staan de belangrijkste zaken.

1. Hoe ziet deze vloot eruit (klasse, maatvoering)?
2. Wat is de huidige grootte van de vloot (aantal boten)?
3. Is bekend hoe deze vloot zich zal ontwikkelen in aantallen en/of gebruikers de komende jaren (potentie)?
4. Wat is het profiel van de gebruikers/aanbieders van deze vloot?
5. Wat is bekend over het bestedingspatroon?
6. Wat is de gemiddelde verblijfsduur van deze vloot?
7. Welke voorzieningen gebruikt/wenst deze vloot (gebruikers/aanbieders)?

Wat viel er op?

- Het totaal aantal boten en vaarbewegingen lijken al jaren licht af te nemen op zowel de Waddenzee als in Friesland. Op de Wadden is de (kajuit)zeilboot het populairst en in Friesland is de verhouding zeil- en motoboten ongeveer fiftyfifty.
- Er zit een lichte verschuiving in het type boot; steeds minder zeilboten en meer gemotoriseerde boten (o.a. door toenemende technologie aan boord).
- Vergrijzing speelt een rol. De gemiddelde vaarrecreant is relatief op leeftijd.
- Toenemende motorisering speelt zowel bij ouderen (motorboot is makkelijker) als bij jongeren (niet kunnen betalen, geen ervaring, andere vakantiebestedingen) een rol.
- Het bezit van een boot ten opzichte van huur is relatief hoog, maar het huren van boten wordt steeds populairder en ook het delen, of lenen, van een boot komt vaker voor.
- De vaarrecreant heeft steeds meer andere behoeften: neiging naar meer luxe, meer voorzieningen, en wens tot het combineren van varen met andere activiteiten. Dit is een interessante link met dagrecreatie.

- Leefstijlen van vaarrecreanten die passen bij Holwerd zijn: “Creatief en inspirerend rood”, “Ondernemend paars”, “Luxe en stijlvol blauw” en “Ingetogen Aqua”. Deze andere doelgroepen vormen een contramam van Ameland (“Uitbundig geel”, “Gezellig lime” en “Rustig groen”) en kunnen hierdoor goed aanvullend zijn.
- Doorgaans liggen bestedingen bij vaarrecreanten hoger dan bij andere vormen van recreatie. Er is echter wel een verschil met dagtochten of vakantie, waarbij vakanties meer bestedingen genereren.
- Qua vaarseizoen blijkt de zomer het voornaamste seizoen, maar er is wel een toename in het aantal dagen dat met in het voor- en naseizoen vaart en kan verklaard worden door steeds betere voorzieningen en luxe aan boord. Dit geeft kansen in ‘schouderseizoenen’.
- De vaartocht is voornamelijk onderdeel van een (meerdaagse) vakantie. Dagtocht is nog zeer beperkt (alleen bij de motorboten ligt dit hoger). Inzetten op dagtochten is tevens een interessante kans.
- De gemiddelde verblijfsduur lijkt iets toe te nemen, waardoor het aantal overnachtingen redelijk stabiel blijft.
- In vergelijking met andere havens moet Holwerd een basisniveau aan voorzieningen bieden (voor een overzicht zie bijlage 2). Echter, is het van belang dat er ook iets bijzonders gaat komen wat Holwerd uniek maakt (geen eenheidsworst).
- De belangrijke voorzieningen die vaak worden genoemd zijn: voldoende aanlegplaatsen, sanitair, horeca, nabijheid dorp.
- Er zit potentie in de Duitse doelgroep: men heeft tot diep in Duitsland interesse in het Waddengebied, het heeft relatief veel inwoners, en er zijn veel overnachtingen in de Duitse Waddenkustgebieden in vergelijking met de Friese (en Groningse) Waddenkust. Of dit ook daadwerkelijk watersporters zijn, wordt betwist.
- Corona als kans: als gevolg van Corona was het druk in Friesland en ook op het water. Veel mensen kochten een bootje en ontdekten Friesland met het gezin. Dit is potentieel een nieuwe doelgroep.

5. Mogelijke ambities vaarrecreatie Holwerd aan Zee

Op basis van de quickscan en de expertsessie over de vaarrecreatie rondom Holwerd aan Zee zijn de volgende ambities geformuleerd:

Holwerd als veilige haven voor Wadvaarders

- Holwerd leent zich er voor om zich te ontwikkelen als een veilige haven voor Wadvaarders. Holwerd ligt ongeveer in het midden tussen Harlingen en Lauwersoog. Op dit tussenliggende deel van de Waddenkust kunnen Wadvaarders op dit moment niet aanleggen. Realisatie van aanmeervoorzieningen in Holwerd betekent een toevoeging van een rustpunt én een extra aanmeermogelijk met potentie voor schepen op dit deel van de Waddenkust.

Holwerd als knooppunt/toegangspoort voor chartervaart

- Ook kan Holwerd een knooppunt/toegangspoort worden voor de chartervaart om vaartochten op het Wad interessanter te maken door het oostelijke Wad op te gaan. Het westelijke deel van het Wad kan daarmee wat worden ontlast. Omdat het oostelijke Wad rustiger bevaren is, biedt het daarnaast voor de minder ervaren vaarrecreant de mogelijkheid om het Wad te leren bevaren en in rustigere omstandigheden te oefenen.

Getijdemeer als centrale en bijzondere element van Holwerd aan Zee

- Kunnen aanleggen en vertrekken vanuit het getijdemeer heeft hierbij de voorkeur ten opzichte van de pier. Het getijdemeer kan meer luwte en bescherming bieden dan dat de pier dit kan. Daarnaast brengt de aanwezigheid van schepen in het getijdemeer levendigheid met zich mee (maritieme sfeer) die noodzakelijk is, wil Holwerd zich toeristisch ontwikkelen.

Holwerd als aantrekkelijke bestemming

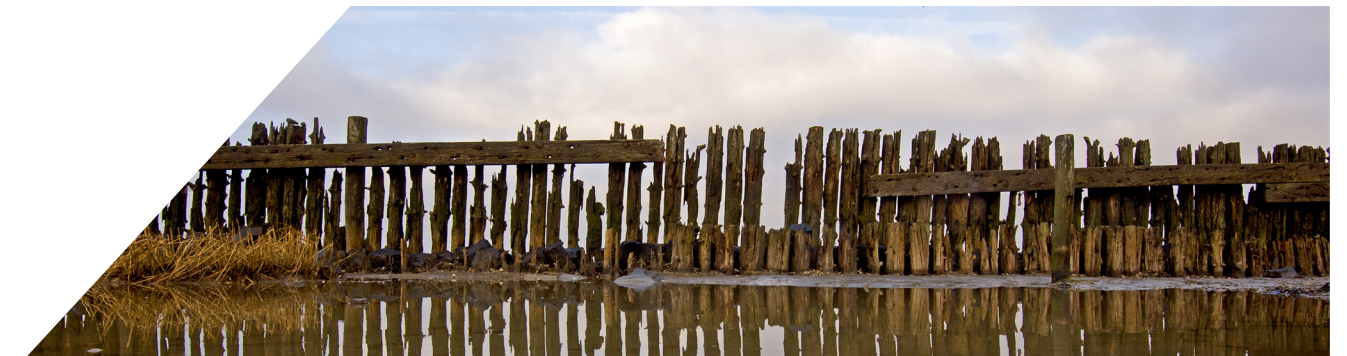
- Hierbij is het een must om de vaarrecreatie in samenhang en complementariteit te zien met de ontwikkeling van de dag- en verblijfsrecreatie in Holwerd. Alleen zo kan Holwerd zich door ontwikkelen tot een aantrekkelijke bestemming waar mensen heen willen en het Wad willen beleven.

Holwerd ontsluit nieuwe vaarcircuits

- Holwerd aan Zee biedt kansen om bij een doorvaarbare verbinding meer vaarcircuits te kunnen maken en daarmee een sterkere verbinding met het Wad en de Friese wateren te bewerkstellingen. Met toenemende bootverhuur, dat vaak één week betreft, biedt een dergelijke verbinding meer mogelijkheden voor verschillende rondes en kortere vaartochten, wat Wadvaren toegankelijker en aantrekkelijker maakt. Daarbij dient opgemerkt dat veel verhuurders het niet toestaan om met de huurboten in zoutwater te varen. Bovendien denken de experts dat veel boothuurders niet snel het Wad op zullen gaan (ruim water, onbekend gebied etc.), maar Holwerd als bestemming op de noordelijke route van Leeuwaren via Dokkum naar Groningen biedt kansen.

Holwerd als strategisch knooppunt in het basistoervaarnetwerk (BRTN)

- De mogelijkheid om een rondje landinwaarts te varen wordt als meerwaarde gezien. Er ontstaan dan nieuwe vaarcircuits tussen Wad en binnenwater. Holwerd kan zich dan ontwikkelen als strategisch knooppunt in het basistoervaarnetwerk (BRTN). Hoewel wenselijk, weegt deze ambitie volgens de experts, op dit moment niet op tegen de daarmee gemoeide investeringen. Bij toekomstige ontwikkelingen is het wel wenselijk om met deze hogere ambitie rekening te houden (no regret maatregelen). Toekomstige generaties kunnen zich zo alsnog over mogelijke kansen voor realisatie buigen.

6. Ambities vertaald in verschillende niveaus

Om de discussie rondom de ambitieverkenning wat handvaten te bieden, is geprobeerd de ambities in niveaus onder te verdelen en uit te werken wat dit per projectonderdeel concreet betekent:

- Laag-Middel – Holwerd ontsloten voor (kleine) waterrecreatie
- Middel-Hoog – Holwerd als bestemming (reason to travel)
- Hoog-Zeer hoog – Holwerd als strategisch knooppunt in het basistoervaarnetwerk met nieuwe vaarcircuits

Ambitie	Onderdelen	Wat betekent dat?
Holwerd ontsloten voor (kleine) waterrecreatie:		
Laag-Middel	Pier	Buitendijkse aanmeervoorziening ten oosten van de pier als veilige ligplaats voor schepen met geringe diepgang.
	Waddendijk	Geen doorvaarbare dijk.
	Getijdemeer	Getijdemeer niet toegankelijk voor recreatievaart vanaf het Wad of de Holwerter Feart.
	Holwerter Feart	• Route naar Dokkumer Ie geschikt voor klasse F en G. • Geen verbinding met getijdemeer. • Aanlegvoorzieningen klasse F in bestaande haven in Holwerd.
Holwerd als bestemming (reason to travel):		
Middel-Hoog	Pier	• Buitendijkse aanmeervoorziening ten oosten van de pier als veilige ligplaats voor schepen met geringe diepgang. • De pier door ontwikkelen tot een aantrekkelijke plek voor land- en waterrecreanten.
	Waddendijk	Doorvaarbare dijk naar het getijdemeer voor schepen met geringe diepgang en staande mast.
	Getijdemeer	Getijdemeer geschikt en aantrekkelijk: • Vanaf het Wad voor schepen met geringe diepgang en staande mast; • Vanaf Holwerter Feart voor klasse E, F en G.
	Holwerter Feart	• Route naar Dokkumer Ie geschikt maken voor klasse E, F en G. • Verbinding met getijdemeer middels een overtoom.
Holwerd als strategisch knooppunt in het basistoervaarnetwerk (BRTN) met nieuwe vaarcircuits:		
Hoog-Zeer hoog	Pier	• Buitendijkse aanmeervoorziening realiseren ten oosten van de pier als veilige ligplaats voor schepen met geringe diepgang. • De pier door ontwikkelen tot een aantrekkelijke plek voor land- en waterrecreanten.
	Waddendijk	Doorvaarbare dijk naar het getijdemeer voor schepen vanaf het Wad met geringe diepgang en staande mast.
	Getijdemeer	Getijdemeer geschikt en aantrekkelijk: • Vanaf het Wad voor schepen met geringe diepgang en staande mast; • Vanaf Holwerter Feart voor waterrecreanten in nog nader te bepalen klasse, variërend van DM t/m BZM (Staande mast route) en/of chartervaart.
	Holwerter Feart	• Route naar Dokkumer Ie geschikt maken in nog nader te bepalen klasse, variërend van DM t/m BZM (Staande mast route) en/of chartervaart. • Doorvaarbare verbinding met getijdemeer.

7. Maatvoering schepen vanaf het Wad

Holwerd is bereikbaar voor schepen met geringe diepgang. Diepstekende jachten varen niet op het oostelijke Wad, behalve van Lauwersoog naar de Noordzee (en vice versa). Schepen die Holwerd kunnen bereiken en niet diep steken zijn: platbodems, charterschepen, rondbodems, catamarans, schepen met een steekzwaard, kimkielen, motorboten, etc.

De diepgang komt neer op 1-1.50 meter. Volgens de experts is een gemiddelde lengte of breedte niet exact te geven, aangezien sommige schepen heel lang kunnen zijn en toch niet diep steken (bijv. de charterschepen). Om toch een orde van grootte te geven: recreatieve platbodems 15 meter lang bij 5 meter breed, charterschepen 20-30 meter lang bij 8 meter breed.

8. Toelichting per projectonderdeel

Als we deze ambities concreter vertalen naar de verschillende onderdelen van het plan Holwerd aan Zee, dan betekent het volgende:

Pier:

Realiseren van een eenvoudige aanmeervoorziening voor niet diepstekende schepen aan de oostzijde van de pier. Dit voldoet vanuit het oogpunt van veiligheid en behoefte aan vluchtgelegenheid op dit deel van het Wad. Voor de chartervaart kan Holwerd zich ontwikkelen als een mogelijk startpunt voor vaartochten op het oostelijke deel van het Wad.

De voorkeur van de experts heeft echter om dergelijke aanlegvoorzieningen binnendijks in het getijdemeer te maken. Bij storm is het binnendijks aangenamer dan liggen aan de pier. Bovendien is er een betere connectie met dorp wat zowel wenselijk is voor vaarrecreanten als ook dag- en verblijfstoeristen. Binnendijks maakt het Holwerd aan Zee tot een vaarbestemming, waar waterrecreanten kunnen worden verleid tot meerdaags verblijf.

Verder zijn de experts van mening dat de auto's niet middenin een Werelderfgoed horen en dat met deze plek veel andere dingen gedaan zouden kunnen worden om het aantrekkelijker te maken. Genoemd is om het parkeren te verplaatsen naar transferia op het vaste land en daarvoor in de plaats ruimte te geven aan eet- en drinkgelegenheden, een uitkijkpunt over het Wad, een natuur.

Waddendijk:

Volgens de experts is er een sterke behoefte aan een doorvaarbare dijk. Vanaf het Wad is straks de drempel (diepte) van de doorgang maatgevend. Een doorgang zou in ieder geval geschikt moeten zijn voor niet-diepstekende schepen, wat neerkomt op 1-1.50 meter. Volgens de experts is een gemiddelde lengte of breedte niet exact te geven, aangezien sommige schepen heel lang kunnen zijn en toch niet diep steken (bijv. de charterschepen). Om toch een orde van grootte te geven: recreatieve platbodems 15 meter lang bij 5 meter breed, charterschepen 20-30 meter lang bij 8 meter breed.

Diepstekende schepen op de Waddenzee varen hoofdzakelijk via de vaargeulen. Het stuk pier bij Holwerd is voor deze schepen een moeilijk, bevaarbare route vanwege de benodigde diepgang. Het grootste probleem is om de bereikbaarheid te garanderen i.v.m. slibtransport. Hoe dieper de geul des te groter het probleem (en de kosten). Om de doorgang ook voor diepstekende schepen geschikt te maken, lijkt de experts daarom te kostbaar.

Getijdemeer:

Het getijdemeer zou een plek kunnen worden waar boten vanaf de Waddenzee veilig kunnen aanleggen. Door de verbinding met het dorp Holwerd goed gestalte te geven, heeft het veel potentie een leuke ontmoetingsplaats te worden die reuring brengt. Een aansprekende bestemming die ook visueel interessant is voor de niet-vaarrecreant en daarmee te beleven als een aantrekkelijk land-waterpunt.

Verder benadrukken de experts om na te denken over de voorzieningen aan en in het getijdemeer: inlaadplaatsen voor andere typen boten en watersporten (bijvoorbeeld sloepen, waterfietsen, etc.), mogelijkheden voor verhuur van boten (zowel voor getijdemeer als Waddenzee). aanlegmogelijkheden voor boten van de inwoners van Holwerd e.o. Hiermee wordt het getijdemeer de moeite waard en een reden op zichzelf om te bezoeken.

Holwerter Feart:

De experts achten een doorvaarbare verbinding tussen het getijdemeer en de Holwerter Feart niet reëel in deze fase van het project. Qua mogelijkheden tot een rondje kunnen maken (extra vaarcircuits) biedt dit kansen en toegevoegde waarde, maar de kosten zijn enorm. Gesproken is over alternatieven als een (zelfbedienings)overtoom voor sloepen of een 'Lopende band' (zie meer informatie 20 en 22 in referentielijst, bijlage 1). Dit soort alternatieven hebben ook een attractiewaarde (is leuk om naar te kijken) en kunnen daarmee iets bijzonders brengen.

De experts vinden het geschikt maken van de Holwerter Feart voor vaarklassen E en F een passende ambitie. Op deze manier wordt de connectie gemaakt tussen Holwerd en de rest van de Friese recreatiewateren. Terwijl het uitdiepen/verbreden zodat het aan de juiste afmetingen voldoet en het aanpassen van bruggen waar nodig binnen de perken blijft. Voor andere klassen (grotere motorboten, staande mast) zou de doorvaarbbaarheid erg mooi zijn, maar zijn de investeringen te groot en wegen op dit moment niet op tegen wat het oplevert.

Het bestaande aanleghaventje in Holwerd kan geschikt gemaakt om aan te leggen vanuit Dokkum en vanuit daar het dorp Holwerd in kunnen. Zo is Holwerd te bereiken vanuit Dokkum en sluit het beter aan op het Friese netwerken van recreatieve vaarwegen.

Overig:

Daarnaast zijn er nog een aantal zaken die verstandig worden geacht om mee te nemen in de plannen; nadenken over mogelijkheden voor kite/windsurfplek, catamaran zeilen, aan de oostkant van de pier, P-plaats verschuiven naar vaste land als transferium en daarvoor in de plaats een eet/drinkgelegenheid met uitkijkpunt over het Wad, natuurcentrum (voor excursies over de kwelder), vismigratie van binnenzee naar Friese boezem, goed startpunt voor Wadlopers en zeevisplekken.

Bijlagen

Bijlage 1: Gebruikte referenties

1. Briene & Elzinga (2016). Quick Scan Holwerd aan Zee Toeristische potentie. Ecorys & EOPM.
2. BRTN (2016). Basisvisie Recreatietoervaart Nederland 2015-2020
3. BRTN Monitoring 2017- Basisrapportage- Hoofdstuk 5, Gebruik
4. BRTN Monitoring 2017- Basisrapportage- Hoofdstuk 6, Economie
5. BVR/ETFI (2013). Verblijfsrecreatie in Fryslân, onderzoeksrapport
6. DataFryslân (2020). Satellietdata Fryslân
7. EDR (2012). Toerisme Wadden.
8. Elzing (2016). Destinatie Holwerd aan Zee, scriptie.
9. Elzinga en Gjaltema (2012). Recreatieve gebiedsanalyse Waddeneilanden.
10. ETFI (2012). Toerisme Monitor Fryslân en Groningen
11. Heslinga & Sijtsma (2018). Gedrag en beleving vaarrecreant op de Wadden. Rapportage MOCO/PRW/Actieplan Vaarrecreatie.
12. Kenniscentrum Kusttoerisme & Vrolijk (2012). Daarom Watersport; De betekenis van watersport in beeld gebracht.
13. Meijles, van der Veen, Vroom, Ens, Sijtsma (2018). Monitoring Vaarrecreatie op de Waddenzee - Seizoen 2018. Rapportage MOCO/PRW/Actieplan Vaarrecreatie.
14. NBTC & KCKT (2013). Het watersport onderzoek; de Nederlandse watersporter in beeld.
15. Noord-Oost Fryslân (2018). Waterrecreatieve visie Noord-Oost Fryslân.
16. Province Fryslân (2020). Recreatiekaart Province Fryslân
17. Raad voor de Wadden (2008). Recreatie en toerisme in het Waddengebied. Toekomstige ontwikkelingsmogelijkheden en hun effecten op economie, duurzaamheid en identiteit analyserapport.
18. Sijtsma e.a. (2014), Social-Economic Analysis of the international Wadden Area.
19. Strava Labs (2020)
20. Van der Marel, P. (2017). Overtoom klaar voor de toekomst <https://www.zelfbedieningsovertoom.nl/assets/files/Overtomen%20Motorboot.com.pdf>
21. van der Tuuk, Ens, Meijles, Sijtsma Vroom, Heslinga, van der Zee (2018). Monitoring Vaarrecreatie en Natuur – Samenvatting 2018. Rapportage MOCO/PRW/Actieplan Vaarrecreatie.
22. Verkeerskunde (2019). Slim alternatief voor kostbare scheepslift en schutsluis. <https://www.verkeerskunde.nl/artikel/slim-alternatief-voor-kostbare-scheepslift-en-schutsluis>
23. Waterrecreatie Advies (2007). Onderzoek vaargedrag Friesland Leeuwarden.
24. Waterrecreatie Advies (2015). Actualisatie aantal recreatievaartuigen in Nederland 2005- 2014 .
25. Waterrecreatie Advies (2018). Cijfers in de watersport, trends en ontwikkelingen. Presentatie Symposium Stand van de vaarrecreatie.

Bijlage 2: Quickscan literatuur en onderzoek

Bijgevoegd is het overzicht in PDF van de gedane literatuurscan rondom vaarrecreatie, zoals gepresenteerd aan de expertgroep op 10 december 2020.

Bijlage 3: Werkwijze, vraagstelling en deelnemerslijst expertsessie

Werkgroep recreatie en ruimtelijke ontwikkeling Holwerd aan Zee
Stappenplan

Er is door de werkgroep een stappenplan opgesteld om te komen tot:

- een programma van eisen;
- onderbouwing voor de nog te voeren ruimtelijke procedure.

Het totale stappenplan bestaat uit vier onderdelen:

1. Uitwerken ambitie vaarrecreatie Holwerd aan Zee
2. Uitwerken toeristische positionering Holwerd aan Zee
3. Verdiepen scenario’s toeristische potentie van Elzinga en Ecorys¹
4. Invullen van programma van eisen

Stap 1	Ambitie vaarrecreatie Holwerd aan Zee
--------	---------------------------------------

DOEL:

Ambitie ten aanzien van de vaarrecreatie(klasse) helder krijgen voor de plannen voor Holwerd aan Zee. Een analyse moet inzicht geven waar mogelijk potentieel ligt. Is dit landinwaarts of zeewaarts? Of beide? Met welke redenen? Voor welke vloot/groepen? En welke voorzieningen (investeringen) vraagt dit? De analyse is input om de scenario’s van Elzinga (is stap 3) verder te kunnen uitwerken.

¹ Quickscan Holwerd aan Zee, Toeristische potentie, Elzinga & Oterdoom en Ecorys, oktober 2016, rapportage die toeristische potentie schetst aan de hand van vijftal scenario’s, tevens de rapportage waarop het Waddenfonds haar subsidievoorwaarde van het maximum van 1000 bedden heeft gebaseerd.

VRAAGSTELLING:

1. Wat is de behoefte, interesse van de huidige en potentiële vloot die vaart op de Waddenzee om ter hoogte van Holwerd:
- a. abuitendijks (aan de pier) te kunnen aanleggen?
 - b. binnendijks in een getijdemeer te kunnen aanleggen?
 - c. landinwaarts te kunnen varen (nieuwe vaarroutes) richting Dokkum e.v.?
2. Wat is de behoefte, interesse van de huidige en potentiële vloot die richting Dokkum vaart, om vanuit Dokkum via de Holwerter Feart naar Holwerd te varen:
- a. om via Holwerd de Waddenzee op te kunnen varen?
 - b. om in een getijdemeer aan te leggen en te verblijven?
 - c. waarin onderscheidt Holwerd zich hierin ten opzichte van Lauwersmeer en Harlingen? Wat brengt dit extra in het recreatieve vaarnetwerk van Fryslân?
3. Wat is de potentiële betekenis van het plan Holwerd aan Zee voor het vaargebied:
- a. Nederland
 - b. Duitsland
 - c. Denemarken
4. Voor alle bovenstaande vragen geldt:
- d. Hoe ziet deze vloot eruit (klasse, maatvoering)?
 - e. Wat is de huidige grootte van de vloot (aantal boten)?
 - f. Is bekend hoe deze vloot zich zal ontwikkelen in aantallen en/of gebruikers de komende jaren (potentie)?
 - g. Wat is het profiel van de gebruikers/aanbieders van deze vloot?
 - h. Wat is bekend over het bestedingspatroon?
 - i. Wat is de gemiddelde verblijfsduur van deze vloot?
 - j. Welke voorzieningen gebruikt/wenst deze vloot (gebruikers/aanbieders)?

HOE:

Deskresearch in combinatie met expertmeeting.

WIE:

- Deskresearch: ETFI, Jasper Heslinga
- Expertmeeting: Elzinga & Oterdoom, Gertjan Elzinga

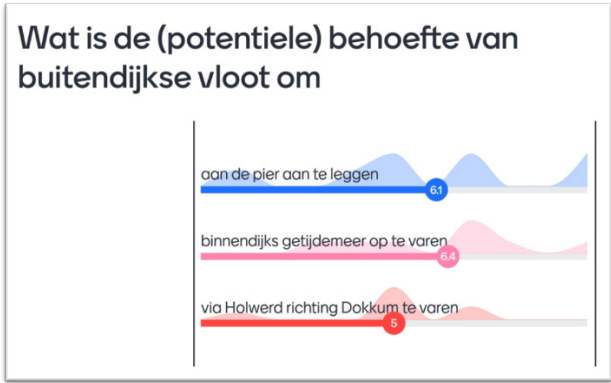
DEELNEMERS EXPERTMEETING:

Expertmeeting ambitie vaarrecreatie d.d. 10 december 2020		
o.l.v. Gertjan Elzinga		
Naam	Organisatie	Expertise/Achtergrond
Jasper Heslinga	ETFI	Opdrachtnemer, deed onderzoek naar Wadvaren
Hanneke Schmeink	SchmeinkRecreatie	Zelfstandig adviseur waterrecreatie, watersporter
Reinier Steensma	Waterrecreatieadvies	Zelfstandig adviseur waterrecreatie, watersporter
Rob Leemans	Vereniging voor Wadvaarders	Voorzitter
Jan Röben	Vereniging voor Wadvaarders	Bestuurslid
Pam Wennekes	Vereniging voor Beroepschartervaart (BBZ)	Beleidsmedewerker
Eddie Huisman	Marrekrite	coördinator waterrecreatie Marrekrite
Wouter de Waal	ZKA-Strategy	Wadzeiler, adviseur toerisme, oud-directeur VVV Texel
Theo Soeten	Provincie Fryslân	Friese Merenproject, heeft platbodem waarmee hij Waddenzee afstruint
Judith Porsius	Provincie Fryslân	Friese Merenproject, HaZ 2018-2019, watersporter
Marko Vuijck	Provincie Fryslân	Gastvrij Fryslân, o.a. beleidslijn Vitale Waterrecreatie
Age Kramer	Provincie Fryslân	Gastvrij Fryslân, bestuursadviseur
Harm Dijkstra	Provincie Fryslân	Senior beleidsmedewerker/coördinatie initiatiefprojecten waaronder HaZ
Floris van Bentum	Rijkswaterstaat	Nautisch adviseur

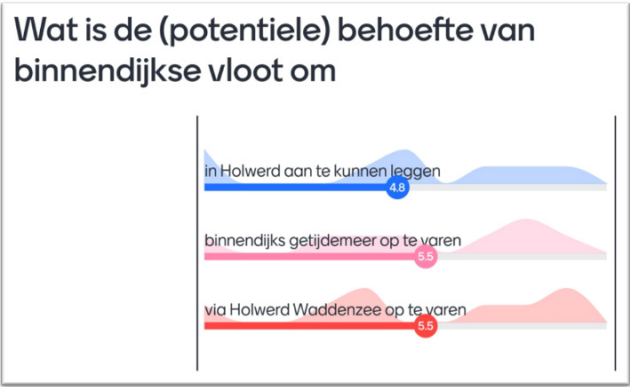
Werkgroep Recreatie en RO HaZ (toehoren)		
Marco Verbeek	Stichting Holwerd aan Zee	Initiatiefnemer project Holwerd aan Zee, lid kernteam HaZ
Kees de Pater	Vogelbescherming Nederland	Investeert € 15 miljoen, verkregen uit Droomfonds Postcodeloterij, lid kernteam HaZ
Hans Revier	ETFI	NHL Stenden, lector marine wetlands studies
Henk-Jan van der Veen	Staatsbosbeheer	Boswachter communicatie en publiek
Sietse Douma	Provincie Fryslân	Ruimtelijke ontwikkeling en procedures
Ingrid Buurstra	Provincie Fryslân	Ruimtelijke ontwikkeling en procedures
Jacoba Talma	Gemeente Noardeast-Fryslân	Trekker werkgroep recreatie en RO HaZ, lid kernteam HaZ (team Strategy)
Grietje Kraak	Gemeente Noardeast-Fryslân	Toerisme (team Economy)
Jurjen Meijer	Gemeente Noardeast-Fryslân	Ruimtelijke ontwikkeling en procedures

Bijlage 4: Uitslagen Mentimeter

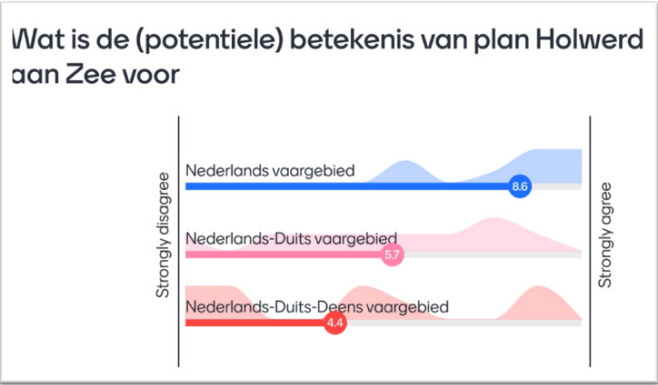
Middels een Mentimeter is de experts gevraagd naar hun oordeel en door middel van een open discussie is men gekomen tot het ambitieniveau. De resultaten van de Mentimeter staan in deze bijlage.

Interpretatie na discussie: buitendijkse vloot heeft het meeste behoefte om in het getijde meer aan te leggen. Ook het aanleggen van deze vloot aan de pier scoort redelijk hoog, maar wordt toch voornamelijk als veilige aanlegplaats gezien, terwijl het getijdemeer veel meer kansen biedt voor de verbinding met dorp Holwerd. De behoefte om door te kunnen varen via Holwerd richting Dokkum wordt als laagste gescoord.

Interpretatie na discussie: omtrent de potentiële behoefte van de binnendijkse vloot zijn de experts wat verdeeld.

Interpretatie na discussie: de expert menen dat voornamelijk de focus zou moeten liggen op het Nederlandse vaargebied. Maar het Duitse (en in mindere mate de Deense) zijn op termijn interessant markten.

Bouwsteen Ambitie Vaarrecreatie

Holwerd aan Zee

European Tourism Futures Institute

Visiting address : Rengerslaan 8, 8917 DD, Leeuwarden

Phone number : +31 (0) 58 244 1992

Email : etfi@nhlstenden.com

Website : www.etfi.nl

